

V. POTRATOVOST

Po sedmnácti letech došlo k zastavení poklesu počtu potratů – jejich celkový počet v roce 2006 dosáhl stejně jako v předchozím roce hodnoty 40,0 tisíce, což je zhruba poloviční množství oproti roku 1975. Mění se však struktura potratů; zatímco počet samovolných potratů vzrostl vloni o 1,1 tisíce na 13,3 tisíce, počet umělých přerušování těhotenství klesl o 1,1 tisíce na 25,4 tisíce. Dále došlo k 1,3 tis. ukončení mimoděložních těhotenství. Interrupce představovaly 63,4 % všech potratů, zatímco v roce 1995 ještě 80,4 %. Celkem 77 % umělých potratů bylo provedeno metodou miniinterrupce, 19 % zákroků mělo zdravotní důvody. Úroveň úhrnné potratovosti v roce 2006 činila 0,53 potratu na jednu ženu (v roce 1975 více než jeden potrat na ženu), úroveň úhrnné umělé potratovosti dosahovala hodnoty 0,34. Celkově potratem v současné době končí 28 % všech těhotenství, oproti téměř čtyřiceti procentům v polovině devadesátých let.

Tab. V.1 Potratovost, 1975-2006

Ukazatel	1975 ¹⁾	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Samovolné potraty	20 812	10 571	11 300	11 116	11 256	11 660	12 402	12 245	13 326
Umělá přerušování těhotenství	55 511	49 531	34 623	32 528	31 142	29 298	27 574	26 453	25 352
Ostatní potraty	19	40	15	2	24	58	9	1	3
Ukončení mimoděložního těhotenství	.	1 448	1 432	1 411	1 321	1 288	1 339	1 324	1 278
Hlášené potraty celkem	76 342	61 590	47 370	45 057	43 743	42 304	41 324	40 023	39 959
- podíl interrupcí ze všech potratů (%)	72,7	80,4	73,1	72,2	71,2	69,3	66,7	66,1	63,4
Počet těhotenství celkem	267 399	156 934	137 124	134 482	135 245	134 639	137 402	140 569	143 944
- podíl potratů ze všech těhotenství (%)	28,5	39,2	34,5	33,5	32,3	31,4	30,1	28,5	27,8
Úhrnná potratovost	1,03	0,84	0,63	0,60	0,58	0,56	0,55	0,53	0,53
Úhrnná indukovaná potratovost	0,76	0,68	0,47	0,44	0,42	0,39	0,37	0,35	0,34
Úhrnná samovolná potratovost	0,27	0,14	0,15	0,14	0,15	0,15	0,16	0,16	0,17

¹⁾ bez mimoděložních těhotenství

Značný úbytek umělých přerušování těhotenství je dáván do souvislosti především s rozšířením užívání moderních antikoncepčních prostředků. Dle údajů Ústavu zdravotnických informací a statistiky užívalo v roce 2005 antikoncepci předepsanou lékařem 51 % žen ve fertilním věku, 45 % užívalo antikoncepci hormonální, zbytek připadá na antikoncepci nitroděložní. V roce 1975 užívalo antikoncepci pouze 16 % žen, většina nitroděložní (9 %), o 20 let později to bylo již 27 % žen. Výrazné snížení intenzity indukované potratovosti nastalo v celém rozsahu věkové struktury, nejvíce u dvaceti- až třicetiletých žen. Oproti tomu počet samovolných potratů v posledních pěti letech roste; důvodem je pravděpodobně vyšší výskyt rizikových těhotenství související s posunem těhotenství do vyššího věku.

Opakované interrupce představovaly v loňském roce 41,5 % všech interrupcí. Jejich relativní zastoupení tak zůstalo na úrovni roku 2005. Oproti předchozím rokům se však jejich podíl snížil. Z hlediska počtu dětí, kolik se dané ženě před umělým přerušováním těhotenství narodilo, největší podíl interrupcí stále připadá na ženy s již dvěma živě narozenými dětmi (34,5 % v roce 2006). Zvýšil se však podíl interrupcí bezdětných žen (27,4 %). Procento umělých přerušování těhotenství žen s jedním dítětem zůstává již několik let stabilní a pohybuje se okolo dvaceti pěti procent.

Tab. V.2 Interrupce podle počtu předchozích interrupcí, 1995-2006

Počet předchozích interrupcí	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
0	25 497	18 815	18 024	17 575	16 560	15 795	15 445	14 838
1	13 559	9 106	8 405	7 960	7 455	6 937	6 575	6 321
2	6 419	4 123	3 766	3 431	3 237	2 958	2 708	2 536
3+	4 056	2 579	2 333	2 176	2 046	1 884	1 725	1 657

V současnosti je používání interrupce rozloženo do dvou rozdílných skupin. První skupinu žen podstupujících interrupci tvoří mladé svobodné bezdětné ženy do 20 let věku, které ještě nedokáží efektivně zabránit nechtěnému početí, druhou skupinou jsou starší vdané nebo rozvedené ženy,

matky dvou i více dětí, které tímto způsobem ukončují nadbytečné, nechtěné těhotenství po dosažení plánovaného počtu dětí. Tyto ženy jsou též zvyklé podstupovat interrupce opakovaně.

Tab. V.3 Struktura interrupcí podle počtu živě narozených dětí ženě, 1995-2006

Počet živě narozených dětí ženě	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
0	9 720	8 231	8 065	8 012	7 637	7 198	7 170	6 939
1	12 053	8 709	8 323	7 961	7 453	7 121	6 957	6 436
2	20 666	13 292	11 988	11 254	10 493	9 619	9 136	8 745
3+	7 092	4 391	4 152	3 915	3 715	3 636	3 190	3 232

Umělá přerušení těhotenství cizinek tvořila v loňském roce 6,9 % všech interrupcí, a i když se jejich počet a podíl v průběhu devadesátých let a na začátku nového století zvyšoval, od roku 2004 již neroste.

Obsáhlejší analýzu potratovosti v ČR každoročně vydává a na svých internetových stránkách zveřejňuje Ústav zdravotnických informací a statistiky (www.uzis.cz).